

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету

«Львівська політехніка»

н. проф. Іван ДЕМІДОВ

2024 р.

Висновок

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Охорона культурної спадщини у Східній Галичині: державний сектор та громадські
ініціативи (1918–1939)»

здобувача наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю

032 *Історія та археологія*

(галузь знань 03 *Гуманітарні науки*)

Святослава ІВАНЯ

наукового семінару кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини

1. Актуальність теми дисертації

Пам'ятки історії та культури є цінним надбанням українського народу, вони відіграють роль невід'ємного елемента соціокультурного простору. Культурна спадщина відіграє колосальну роль у спадковості розвитку нації та єднанні поколінь, сприяє консолідації українців навколо спільних ідеалів та цінностей. Пам'ятки історії та культури формують ефект безпосередньої причетності особи до минулого та є важливим елементом трансляції історичних наративів. Пам'яткоохоронна проблематика у різні епохи була актуальною – період між двома світовими війнами не став винятком. Процеси охорони культурної спадщини у міжвоєнній Галичині є важливою багатоаспектною проблематикою, що підтверджує важливість ролі пам'яток у формуванні національної свідомості.

Внаслідок Першої світової війни на території Східної Галичини було пошкоджено або знищено десятки об'єктів культурної спадщини. Забезпечення процесів збереження пам'яток культури належало в основному до компетенції державних органів влади: розроблялося та впроваджувалося пам'яткоохоронне законодавство, яке з роками вдосконалювалося. До процесів охорони культурної спадщини залучалися представники громадських організацій та товариств. Формувалося галицьке інтелектуальне середовище (яке переважно складалося з поляків та українців), представники якого задавали вектор розвитку музейно-науковому напрямку.

Повномасштабна війна Російської Федерації проти нашої країни принесла велику трагедію. Внаслідок бойових дій руйнується культурна спадщина України, яка відображає багатовікову історію українського народу. Після перемоги України потрібно буде відбудувати пошкоджені об'єкти культурної спадщини. Для вибору оптимальних шляхів побудови ефективної пам'яткоохоронної діяльності, вивчення та аналіз процесів збереження та охорони культурної спадщини протягом попередніх періодів набуває особливої актуальності. Слід також зважати і на те, що обрана проблематика є важливим аспектом побудови хороших, ефективних та добросусідських польсько-українських відносин. Зважаючи на європейський вибір України, тема дослідження створює можливість для обговорення проблемних питань задля побудови спільного європейського майбутнього.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертація пов'язана з науковим напрямом кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини Національного університету «Львівська політехніка» під назвою «Проблеми дослідження і викладання історії та культури України».

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Аналіз структури та змісту дисертаційної роботи та наукових праць, що опубліковані автором, дозволяє стверджувати, що усі наукові результати отримані ним особисто, повною мірою опубліковані та апробовані. Робота містить теоретичні положення та висновки, сформульовані дисертантом особисто. Ідеї, положення чи гіпотези інших авторів, які присутні в дисертації, мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей та результатів здобувача.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Одержані результати є науково обґрунтованими й достовірними, оскільки повністю базуються на принципах історизму, об'єктивності, всебічності та комплексності джерел. Основні положення дисертації обговорювались та отримали позитивну оцінку у рамках проведення науково-практичних конференцій, наукових семінарів кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини Національного університету «Львівська політехніка» та інших заходів за тематикою дослідження. Рівень наукової обґрунтованості, достовірності наукових положень та висновків, розроблених автором, не викликає сумнівів.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що *вперше*:

- комплексно досліджено особливості міжвоєнного законодавства щодо охорони культурної спадщини;
- встановлено значення практичних кроків Польської держави щодо відбудови культурної спадщини регіону;
- проаналізовано специфіку регіональної діяльності окремих польських та українських громадських організацій та товариств в світлі туристично-краєзнавчої та пам'яткоохоронної проблематики;
- визначено роль представників галицької інтелігенції у втіленні науково-музейних ініціатив;
- у науковий обіг введено низку документів і архівних матеріалів, які раніше не публікувалися і не використовувалися дослідниками;

уточнено:

- специфіку гуманітарної політики Польської держави щодо українського населення Східної Галичини;
- біографічні дані окремих представників галицької інтелігенції досліджуваного часу, причетних до пам'яткоохоронного руху;

набули подальшого розвитку твердження:

- роль регіональних музеїв як рушіїв українського краєзнавчого руху;
- культурна спадщина як один з чинників, що впливає на формування національної свідомості;
- представники інтелігенції здійснили суттєвий внесок у формуванні пам'яткоохоронної культури.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Іваньо С. М. Особливості діяльності подільського туристично-краєзнавчого товариства у Галичині у міжвоєнний період (1925–1939). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2021. № 4. Т. 32 (71). С. 34–41.
2. Іваньо С. М. Причини створення і діяльність Товариства приятелів Гуцульщини у 1930-х рр. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 45. Т. 1. С. 4–9.
3. Іваньо С. М. Пропольські наративи вивчення та популяризації історії Львова як ключовий аспект культурно-просвітницької діяльності Товариства любителів історії Львова (1906 – 1939). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 51. С. 34–39.

4. Іваньо С. М. Ключові аспекти діяльності Львівського відділення Польського доісторичного товариства та його роль у популяризації археології у міжвоєнній Галичині. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 49. Т. 1. С. 11–16.
5. Іваньо С. М. Розвиток туристичної інфраструктури Галичини на прикладі діяльності Польського Татранського товариства та Подільського туристично-краєзнавчого товариства у міжвоєнний період. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 59. Т. 2. С. 19–27.

Тези і матеріали науково-практичних конференцій

6. Іваньо С. М. Особливості діяльності Подільського туристично-краєзнавчого товариства на західноукраїнських землях у міжвоєнний період (1925 – 1939 рр.). *Актуальні проблеми розвитку науки, освіти та суспільства : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції*. Полтава, 23 липня 2021 р. 2021. С. 47–50.
7. Іваньо С. М. Діяльність Теофіла Окуневського в контексті розвитку та популяризації української культури наприкінці ХІХ – у першій третині ХХ ст. *Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення): збірник тез доповідей VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів*. Львів, 18–19 листопада 2021 р. 2021. С. 105–108.
8. Іваньо С. М. Роль Польського Татранського товариства та Подільського туристично-краєзнавчого товариства у розвитку туристичної інфраструктури Галичини міжвоєнного періоду. *Теоретичні та практичні дослідження в галузі гуманітарних і природничих наук: матеріали науково-практичної конференції*. Запоріжжя, 24–25 лютого 2023 р. 2023. С. 51–54.
9. Іваньо С. М. Досвід відновлення історико-культурної спадщини у міжвоєнній Польщі. *Культурна спадщина: інноваційні підходи та сталий розвиток : тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції*. Львів, 8–9 вересня 2023 р. 2023. С. 73–76.
10. Іваньо С. М. Спільна спадщина: роль культурних взаємин українців та поляків у міжвоєнний період. *Культурна спадщина українсько-польського пограниччя для сталого розвитку місцевих громад: збірник матеріалів міжнародної наукової конференції*. Львів, 21–22 вересня 2023 р. 2023. С. 77–80.
11. Іваньо С. М. Краєзнавчий аспект діяльності товариств пам'яткоохоронного профілю у міжвоєнній Галичині: особливості видавничої діяльності. *Бібліотека. Люди. Війна. Втрати і звершення: зб. тез і повідомлень Всеукр. науково-практичної конференції*. 8 листопада, 2023 р. Київ. 2023. С. 107–112.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні результати дисертаційного дослідження були оприлюднені та обговорені під час міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, зокрема на Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми розвитку науки, освіти та суспільства» (Полтава, 23 липня 2021 р.), VI Міжнародній науковій конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів (Львів, 18–19 листопада 2021 р.), Науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні дослідження в галузі гуманітарних і природничих наук» (Запоріжжя, 24–25 лютого 2023 р.), II міжнародній науково-практичній конференції «Культурна спадщина: інноваційні підходи та сталий розвиток» (Львів, 8–9 вересня 2023 р.), Міжнародній науковій конференції «Культурна спадщина українсько-польського пограниччя для сталого розвитку місцевих громад» (Львів, 21–22 вересня 2023 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Бібліотека. Люди. Війна. Втрати і звершення» (Київ, 8 листопада 2023 р.). Також результати дисертації обговорювались у рамках проведення наукових семінарів кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини упродовж навчання в аспірантурі.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Основні висновки та положення дисертації розширюють наукові уявлення про багатоаспектність процесів, пов'язаних з охороною культурної спадщини у Східній Галичині протягом міжвоєнного періоду. Результати роботи можна використати при написанні наукових праць, розробці лекційних курсів та навчально-методичних посібників, у яких висвітлюється діяльність громадських організацій та товариств, а також представників галицької інтелігенції у контексті втілення наукових та музейних ініціатив. Зокрема, це стосується таких навчальних дисциплін як «Історичне краєзнавство», «Туристичні ресурси України», «Історія музейної справи України».

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Практична цінність отриманих результатів дослідження полягає в можливості їхнього використання для збільшення ефективності вивчення дисциплін, пов'язаних з історією краю. Результати дослідження можуть допомогти у визначенні найбільш ефективних методів охорони культурної спадщини, враховуючи досвід діяльності як державних інституцій, так і громадських ініціатив. Отримані результати використовуються з метою підвищення рівня обізнаності громадськості щодо важливості ролі процесів охорони та вивчення культурної спадщини. Зокрема, йдеться про ухвалення рішень на різних рівнях щодо підтримки проектів з охорони об'єктів з багатою історією.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Зміст дисертаційної роботи «Охорона культурної спадщини у Східній Галичині: державний сектор та громадські ініціативи (1918–1939)» відповідає обраній темі, забезпечує досягнення поставленої мети і завдань. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, поділених на дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків. Дисертаційна робота за структурою, мовою та стилем викладення матеріалу відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

11. З урахуванням зазначеного, на науковому семінарі кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини ухвалили:

11.1. Дисертація Іваня Святослава Михайловича «Охорона культурної спадщини у Східній Галичині: державний сектор та громадські ініціативи (1918–1939)» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання: на основі аналізу джерел та літератури здійснено різнобічне дослідження процесів охорони культурної спадщини у Східній Галичині та визначено їхній вплив на формування культурного простору регіону, що має важливе значення для спеціальності 032 *Історія та археологія* галузі знань 03 *Гуманітарні науки*.

11.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

11.3. В 11 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 5 статей у фахових наукових виданнях України, 6 тез доповідей науково-практичних конференцій.

11.4. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами).

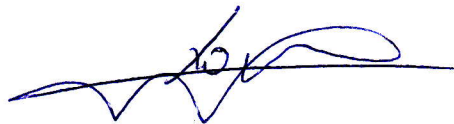
11.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

11.6. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Івана С. М. дисертація «Охорона культурної спадщини у Східній Галичині: державний сектор та громадські ініціативи (1918–1939)» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за	-	двадцять
проти	-	немає
утримались	-	немає

Головуючий на науковому семінарі кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини, зав. кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини, кандидат історичних наук, к. і. н., доцент

Іван ХОМА

Рецензенти:

д. і. н., професор,
професор кафедри історії,
музеєзнавства та культурної спадщини

Святослав
ШЕЛОМЕНЦЕВ-ТЕРСЬКИЙ

д. і. н., доцент, доцент кафедри історії,
музеєзнавства та культурної спадщини

Світлана МУРАВСЬКА

Відповідальна у ІГСН за атестацію PhD
к. пол. н., доцент,
доцент кафедри політології та
міжнародних відносин

Ольга ІВАСЕЧКО

«24» квітня 2024 р.